

Asia

EU-televiestintäministerien videokokous 5.5.2020

Kokous

EU-televiestintäministerien kokous 5.5.2020

Televiestintäministerien videokokous järjestettiin ensimmäistä kertaa 5.5.2020. Suomea kokouksessa edusti liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka. Kokouksessa keskusteltiin covid-19-mobiilisovelluksista ja anonymisoidun datan mahdollisesta käytöstä, digitaalsektorin merkityksestä toipumiselle sekä investoinneista digitaaliseen infrastruktuuriin. Puheenvuoroissa tunnustettiin digitaalsektorin merkitys covid-19-kriisistä toipumiseen ja korostettiin laajasti tarvetta yhtenäiseen eurooppalaiseen lähestymistapaan mobiilisovellusten osalta. Komission antamia suosituksia ja keinovalikoimaa mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan käytöstä pidettiin yleisesti hyvinä. Sovellusten yksityisyys, tietosuoja sekä kyberturvallisuus tulee varmistaa, ja kansalaisten luottamusta sovelluksiin tulee kasvattaa. Monet jäsenmaat korostivat sovellusten yhteentoimivuuden merkitystä. Tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä (MFF) tulee huomioida investoinnit digitaaliseen infrastruktuurin esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -välineen (CEF) digitaalisen osuuden ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelman kautta. Valtiontukisääntöjen uudelleentarkastelu voi olla tarpeellista digitaalisen infrastruktuurin edistämiseksi. Osa jäsenvaltioista kiinnitti huomioita digitaalisten taitojen edistämiseen ja digitaalisen kuilun paikkaamiseen jäsenvaltioiden välillä. Komissaari Bretonin mukaan komission ryhmä tulee lähiaikoina koordinoimaan työtä mobiilisovellusten yhteentoimivuuden osalta.

Kroatian liikenne- ja infrastruktuuriministeri Oleg Butkovic avasi teleministerien ensimmäisen videokokouksen ja korosti digitaalsektorin ja mobiilisovellusten keskeistä roolia kriisistä toipumisessa. Sovellusten yhteentoimivuus ja tehokkuus ovat tärkeitä elementtejä. Mobiilisovellusten viitekehyksestä täytyy keskustella sekä siitä, miten sovelluksia tulisi kehittää EU-tasolla. Puheenjohtaja toivoi kuulevansa myös jäsenmaiden näkemyksiä siitä, miten voitaisiin kannustaa investointeihin digitaalisen infrastruktuurin osalta.

Komission johtava varapuheenjohtaja (Euroopan digitaalinen valmius) Margrethe Vestager nosti esiin kolme periaatetta toipumiselle digitaalsektoreille, joista ensimmäinen on reiluus. On turvattava tasavertaiset toimintaedellytykset kolmansien maiden ja EU-maiden välillä. Toisena periaatteena on resilienssi, joka merkitsee digitaalisen kapasiteetin ja kyberturvallisuuden varmistamista sekä mahdollistavaa viitekehystä innovaatioille ja digitaalisille taidoille. Kolmantena periaatteena on yhteenliitettävyys (connectivity), jolla on merkitystä 5G- ja 6G infrastruktuurien ja älykkäiden kaupunkien kehityksen kannalta. Yhteenliitettävyyden osalta digitaalinen transformaatio on tärkeää ja se antaa sysäyksen Gigabit Society 2025 -tavoitteiden saavuttamiselle. MFF:ssä on välineitä, joilla voidaan tukea digitaalista transformaatiota, ja tämän osalta toivotaan jäsenvaltioiden tukea MFF:ssä. Vestager kehotti jäsenvaltioita siihen, ettei covid-19-kriisi hidastuttaisi 5G-taajuuksien jakamista, vaan että jäsenvaltiot löytäisivät sopivan aikataulun 5G-taajuuksien käyttöönotolle. 5G

kyberturvallisuuden keinovälineistö on myös tärkeää panna täytäntöön. Tulee tehdä töitä sen eteen, että mobiilisovellukset olisivat yhteentoimivia rajat ylittävästi. Tärkeitä elementtejä ovat sovellusten vapaaehtoisuus, luottamus niihin, läpinäkyvyys ja liiallisen valvonnan välttäminen. On tärkeää, että prosessi on reilu kaikkien jäsenvaltioiden osalta, eikä ketään jätetä kehityksessä taakse. Eurooppalaisen lähestymistavan sovelluksiin tulisi perustua EU:n arvoille, ja vapaan liikkuvuuden turvaaminen sisämarkkinoilla on tärkeää. Vestager myös korosti, että digitalisaatiolla on merkittävä työllistävä vaikutus. Komissio on tilannut tutkimuksen laajakaistoista, ja valtiontukisääntöjä uudelleenarvioidaan. Komission julkinen kuuleminen päivitetystä laajakaistaohjeistuksesta on odotettavissa lokakuussa.

Sisämarkkinakomissaari Thierry Breton totesi, että komissio on antanut suosituksen mobiilisovelluksista, sovelluksia koskevan työkalupakin sekä tietosuojaohjeistuksen. Toista versiota työkalupakista kehitetään parhaillaan. Mobiilisovelluksilla on tärkeä merkitys rajoitusten poistamisessa, ja tähän tarvitaan EU:n yhteinen lähestymistapa. Sovellusten tulisi perustua vapaaehtoisuudelle, läpinäkyvyydelle, väliaikaisuudelle, kyberturvallisuudelle ja anonymisoidun datan käytölle. Breton painotti, että sovellusten yhteentoimivuus on ehdottoman tärkeää. On tärkeää keskustella siitä, miten kerätty data säilytetään (keskitetty vai hajautettu säilytystapa). Kansallisilla viranomaisilla on tärkeä merkitys sovellusten kehittämisessä. Isojen teknologiayhtiöiden, kuten Googlen ja Applen kanssa, tulisi saada näkemys sovellusten kehittämisestä. Komissio on ollut näihin kahteen yhtiöön säännöllisesti yhteydessä ja keskustellut yhtiöiden toimitusjohtajien kanssa. Asia ei ole ollut helppo. Yritysten tulee toimia vastuullisesti, ja sovellusten täytyy olla komission työkalupakin kanssa yhdenmukaisia. Digitaalisen infrastruktuurin resilienssi on tärkeää, ja investointeja yhteenliitettävyyden edistämiseksi tarvitaan. Investointien osalta toivotaan jäsenvaltioilta tukea, esimerkiksi Digitaalinen Eurooppa –ohjelma on keskeinen. 5G kyberturvallisuuden työkalupakin täytäntöönpanon jatkaminen on tärkeää. Komission ryhmä selvittää parhaillaan periaatteita yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi, ja toivotaan, että ryhmä saa selkeän mandaatin edetä tässä työssä. Täytyy jatkaa keskustelua siitä, kuinka sovellukset saadaan toimimaan, ja myös teknisistä vaatimuksista täytyy sopia nopeasti. Komission ryhmä tulee koordinoimaan tätä lähiaikoina. Komissio antoi datastrategian helmikuussa 2020, ja strategian eri elementteihin ollaan edelleen sitouduttu.

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka toi kokouksessa esiin, että eHealth:sta vastaavia ministereiden tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä eurooppalaisten ratkaisujen kehittämiseksi. Yhteistyö kaupallisten toimijoiden kanssa voi olla hyödyllistä kehitettäessä sovelluksia. Kriisin on osoittanut yhä suuremman tarpeen sitoutumiselle digitaaliseen siirtymään EU:ssa. Suomessa on perustettu toimikunta, joka selvittää kriisin myötä saatuja opetuksia digitalisaatiossa. Suomi jatkaa työtä datan käytön ja tekoälyn edistämiseksi ilman viivytyksiä. 5G-taajuuksien allokoitua Euroopassa tulisi jatkaa viivytyksettä. Gigabit Society-tavoitteiden saavuttamiseksi tulee investoida merkittävästi enemmän erittäin nopeisiin kiinteisiin verkkoihin.

Jäsenmaiden keskustelussa tunnistettiin digitaalisektorin tärkeys kriisistä toipumiselle ja mobiilisovellukset katsottiin tärkeiksi tartuntaketjujen kartoittamiseksi, kun maiden välisiä liikkumisrajoituksia aletaan purkaa. Osa jäsenmaista on kehittämässä mobiilisovelluksia ja osa on jo ottanut sovelluksia käyttöön. Anonymisoidun datan käyttö nähtiin myös mahdollisena apukeinona. Komission antamia suosituksia ja suuntaviivoja mobiilisovellusten ja anonymisoidun datan käyttämiseksi kiiteltiin ja niitä pidettiin yleisesti hyvinä. eHealth-verkostossa tehtyä työtä ja aloitteita pidettiin myös tärkeinä. Sovellusten käyttöönottamiseksi tarvitaan luotettavaa tietoa siitä, ketkä ovat sairastuneet.

Suomen tavoin jäsenmaat korostivat laajasti mobiilisovellusten yhteentoimivuuden merkitystä, mutta osa toi esiin myös ongelmakohtia. Sovellusten yhteentoimivuutta voi olla vaikeaa enää saavuttaa, koska sovelluksia on jo otettu käyttöön eri jäsenmaissa. Keskustelussa tuotiin esiin, että yhteentoimivuuden vaatimus ei saisi hidastaa kansallisten ratkaisujen käyttöönottoa. Yhteentoimivuutta voi olla myös vaikeaa saavuttaa eri sovellusten välillä, joissa dataa on säilytetty hajautetusti ja keskitetysti. Isojen teknologiayhtiöiden, kuten Googlen ja Applen, tuki voi olla tarpeellista ja näiden kanssa tulee käydä vuoropuhelua. Eri sektoreiden ja toimijoiden välillä tulisi tehdä yhteistyötä sovellusten kehittämiseksi.

Monet jäsenmaista näkivät tärkeänä, että mobiilisovelluksissa turvataan yksityisyys, tietosuoja ja kyberturvallisuus. Kansalaisten luottamusta mobiilisovelluksiin tulee kasvattaa, jotta he ottaisivat sovellukset käyttöön. Kolme isoa jäsenmaata ovat laatineet yhteisen kannan mobiilisovelluksien kehittämiseksi. Osa jäsenvaltioista painotti, että kansalaisilla tulisi olla määräysvalta heitä koskevaan dataan.

Digitaalisella infrastruktuurilla on merkitystä covid-19-kriisistä toipumiseen ja Gigabit Society 2025 – tavoitteiden saavuttamiseen. Monet jäsenvaltioista näkivät, että tulevassa MFF:ssa investoinnit digitaaliseen infrastruktuuriin tulee huomioida (PT, ES, BE, HU, CY, LT, EL, EE) esimerkiksi CEF:n digitaalisen osuuden tai Digitaalinen Eurooppa –ohjelman kautta. Erityisesti maaseutu- tai etäisten alueiden mahdollisuudet päästä digitaaliseen infrastruktuuriin tulisi varmistaa EU-rahoituksen avulla. Osa jäsenvaltioista katsoi, että pk-yritysten toimintaedellytyksiä markkinoilla tulisi edistää. Investointien lisäämiseksi digitaaliseen infrastruktuuriin tarvitaan mahdollisesti valtiontukea ja valtiontukisääntöjä voi olla tarpeellista tarkastella uudelleen. Myös kriittisen infrastruktuurin turvaamista korostettiin. Joissakin jäsenmaissa kansalaisten keskuudessa on noussut epäilyjä 5G-verkkojen yhteydestä koronavirukseen. PL on julkaissut aiheesta ohjeistusta. Yksi jäsenvaltioista toi esiin, että väärää informaation leviämistä viruksesta pitäisi yleisesti yrittää estää.

Osa jäsenmaista kiinnitti huomiota digitaalisten taitojen sekä digitaalisen lukutaidon edistämiseen (SI, FR, CZ, LV, BE, IE, SK, MT). MFF:ssa tulisi huomioida myös panostukset digitaalisiin taitoihin, ja Digitaalinen Eurooppa –ohjelma voi tukea taitojen edistämisessä. Osa jäsenmaista katsoi, että covid-19-kriisi on tehnyt näkyvämmäksi digitaalisen kuilun jäsenvaltioiden välillä. Muutama jäsenmaa näki, että tekoälyn merkitystä tulisi vahvistaa tulevaisuudessa ja uusien teknologioiden asemaa tulisi vahvistaa. Osa jäsenvaltioista ilmaisi tukensa komission helmikuussa 2020 antamalle digitaalistrategialle (NL, SK).

Suomen edustajat

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

Valtiosihteeri Pilvi Torsti, liikenne- ja viestintäministeriö

Yksikön johtaja Taina Pieski, liikenne- ja viestintäministeriö

Erityisasiantuntija Maija Mansikkaniemi, liikenne- ja viestintäministeriö

Ylitarkastaja Maria Kekäläinen, liikenne- ja viestintäministeriö

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	datatalous, Euroopan digitaalistrategia, koronavirukset, laajakaista, matkaviestimet, pandemiat, terveyspolitiikka, tietoyhteiskunta, viestintäpolitiikka, koulutus
Hoitaa	LVM, STM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM